

HAEMAGGLUTINEGEHALTE VAN HET BLOEDSERUM BIJ KANKER-PATIËNTEN.

Naar aanleiding van de bespreking van mijn onderzoek ook door WASSINK in het *Tijdschrift* van 3 Juli 1926 gaarne het volgende:

De contrôle-onderzoekingen van den heer en mevrouw WASSINK over de uitkomsten van ALEXANDER waren mij, toen ik hetzelfde onderzoek deed van WEITZNER (*Med. Klinik* 1925, no. 52) tot mijn spijt niet bekend.

WASSINK maakt de opmerking over de verschuiving der groepen, wanneer men een te zwak werkend testserum 2 gebruikt.

Zeker kan men hierdoor andere uitkomsten krijgen, maar ook op andere wijze is dit zeer goed mogelijk.

De techniek is niet zoo eenvoudig als deze wordt voorgesteld en men ziet dit al spoedig, wanneer men een 50-tal onderzoekingen doet, deze bij de zelfde personen herhaalt en nog eens laat doen door een ander.

Er bestaan een twintig-tal methoden (*Die Technik der Blutgruppenuntersuchung* van SCHIFF, 1926).

Ik gebruikte het zorgvuldig gecontroleerde Testserum uit Weenen, dat ook gebruikt wordt met het oog op bloedtransfusie.

WASSINK legt blijkbaar groot gewicht op den invloed der bestraling welke volgens EDEN (*D. med. W.* 48, 385, 1922), die een belangrijke vondst meende te hebben gedaan, de groepeerings kon veranderen.

Ook DIEMER (*Mitt. a. d. Grenzgeb. d. Med. u. Chir.*, Bd. 35, 464) en VORSCHUTZ (*Mitt.*, bd. 34, 666) twijfelden aan het constante der bloedgroepen.

WASSINK noemt mij te lichtvaardig, wanneer ik mij alleen beroep op LATTES (*Kl. w. i.* 1219, 1923) Doch ook NATHER en OCHSNER (*W. kl. W.* 687, 1923), vonden geen invloed der bestraling; evenmin neemt CLAIRMONT (*Zurich*) (*D. med. W.* 22, 1926) dien aan.

Uitvoerige proeven zijn genomen in de chirurgische kliniek te Kiel, welke men vindt in de dissertatie van MEYER ZU HORSTE, die na blijkbaar zeer nauwgezet werken tot het resultaat komt, dat de verdeling der bloedgroepen constant is niet alleen bij den gezonden mensch, doch dat ziekte, operatie, narcose, medicamenteuse behandeling, electriciteit en ook *bestraling* geen invloed op bloedgroepverdeling heeft.

Tot die zelfde conclusie waren ook reeds MEIJER en ZISKOVEN (*Med. Kl.* 1923), gekomen.

Ik heb geen rekening gehouden met de bestraling, ofschoon het grootste deel van mijn materiaal zoo ziek was, dat het alleen maar symptomatisch behandeld werd.

Maar buitendien theoretisch is het misschien mogelijk, dat een chemische eigenschap, die aan één bepaalde celgroep gebonden is van een bepaald individu, van een bepaald ras, een eigenschap, die van meet af aan bij het individu gedetermineerd is, welke bovendien overerfelijk is volgens bepaalde wetten, die bovendien door ziekte, klimaat, voeding niet te veranderen is, door bestraling (die toch maar altijd tijdelijk is) anders tot uiting komt, maar dat dit praktisch mogelijk is kan ik haast niet aannemen.

Ofschoon er vele tegenspraken waren en misschien nog komen, bewijzen toch mijn honderd gevallen even weinig als die van WASSINK.

[Alleen een dergelijk onderzoek op *groot*e schaal en verricht volgens een zelfde methode en mogelijk met indeeling van de gevallen al naar de localisatie van het proces, kan voeren tot resultaten, waaraan men misschien wat heeft.

Zeist, Juli 1926.

S. G. T. BENDIEN.